

**COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS**

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permișiunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

SECȚIA A TREIA

CAUZA IOSUB CARAS IMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererea nr. 7198/04)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

27 iulie 2006

*Prezenta hotărâre va rămâne definitivă în împrejurările prevăzute la
Articolul 44 § 2 din Convenție. Ea este supusă revizuirii editoriale.*

În cauza Iosub Caras împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a III-a), statuând în cadrul unei camere formate din: domnii B.M. ZUPANČIČ, *președinte*; J. HEDIGAN, L. CAFLISCH, C. BÎRSAN, E. MYJER, DAVID THÓR BJÖRGVINSSON, doamna A. GYULUMYAN, *judecători*; și domnul R. LIDDELL, *grefier de secție*, după ce a deliberat în camera de consiliu, la data de 6 iulie 2006, pronunță hotărârea următoare, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 7198/04, îndreptată împotriva României și depusă la Curte conform Articolului 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”) de către două persoane cu dublă cetățenie israeliană și română, D-l Andrei Dorian Iosub Caras („primul reclamant”) și Iris Iosub Caras („al doilea reclamant”), la data de 28 noiembrie 2003.

2. Reclamanții au fost reprezentați de către domnul A. Nantel, avocat practician în Hod Hasharon, Israel. Guvernul Român („Guvernul”) a fost reprezentat de către Agentul guvernamental, doamna R. Rizoiu, și ulterior de către doamna B. Rămășcanu din partea Ministerului Afacerilor Externe.

3. La data de 16 noiembrie 2004, Președintele Secției a III-a a decis, conform Regulii 41 din Regulile Curții, să acorde prioritate acestei cereri.

4. La data de 25 mai 2005, Curtea (Secția a III-a) a decis să comunice Guvernului plângerile privind dreptul la respectarea vieții de familie, accesul la justiție și protecția proprietății. Potrivit prevederilor Articolului 29 § 3 din Convenție, s-a decis examinarea cererii pe fond simultan cu examinarea admisibilității acesteia.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

5. Primul reclamant s-a născut în 1972 și are domiciliul în Petah Tikva, Israel. Cel de-al doilea reclamant, fiica primului reclamant, s-a născut în 2001. În prezent, ea locuiește în România.

6. Primul reclamant și soția acestuia, având amândoi dublă cetățenie română și israeliană, au avut reședința permanentă în Israel începând din anul 1997. Copilul lor Iris s-a născut acolo, în 2001, și a dobândit cetățenie israeliană la naștere.

7. În luna septembrie a anului 2001, familia a vizitat România. La data de 11 octombrie 2001, când era programată întoarcerea familiei în Israel, numai primul reclamant a plecat, în vreme ce soția sa și cel de-al doilea reclamant au rămas în România.

Ulterior, primul reclamant a depus cerere de înapoiere a copilului, în baza Convenției de la Haga (procedura descrisă la nr. 1 de mai jos), iar soția a depus cerere de divorț și de încredințare a copilului la instanțele din România (procedura descrisă la nr. 2 de mai jos).

1. Procedura de înapoiere a copilului

8. La data de 22 noiembrie 2001, la sosirea în Israel, tatăl a depus cerere de înapoiere a copilului său în baza Convenției de la Haga din 25 octombrie 1980 privind aspectele civile ale răpirii internaționale de copii („Convenția de la Haga”). Cererea a fost depusă prin intermediul Ministerului Justiției din Israel și adresată Ministerului Justiției din România („Ministerul”) care a primit-o la data de 26 noiembrie 2001. Primul reclamant a susținut că soția sa reținea în mod ilicit pe fiica lor în România, fără consimțământul său. De asemenea, el a informat Ministerul că auzise că soția sa inițiasse acțiunea de divorț la instanțele din România.

9. La 27 noiembrie 2001, el a solicitat Ministerului să depună cerere de suspendare a procesului de divorț (vezi mai jos, §§ 12-17), pe perioada soluționării procesului bazat pe Convenția de la Haga.

10. La data de 11 ianuarie 2002, Ministerul, în calitate de Autoritate Centrală pentru implementarea Convenției de la Haga, a inițiat acțiunea în numele primului reclamant la Judecătoria Sectorului 6 din București.

În baza probelor prezentate în cauză, judecătoria a constatat că reținerea copilului în România era ilicită, conform Articolului 3 din Convenția de la

Haga. Totuși, ea a considerat că, dată fiind situația politică din Israel, care s-a înrăutățit constant începând cu luna septembrie 2000, exista un risc important ca înapoierea să reprezinte un pericol pentru sănătatea fizică sau psihică a copilului. Așadar, prin hotărârea din 15 aprilie 2002, judecătoria a respins cererea de înapoiere a copilului, în baza Articolului 13 (b) din Convenție.

11. La data de 17 decembrie 2002, Tribunalul București a admis apelul depus de Minister și a dispus înapoierea copilului pe motiv că reținerea era ilicită și că mama nu dovedise riscul grav la care ar fi expus copilul, dacă ar fi fost înapoiată tatălui.

12. La 21 februarie 2003, mama a inițiat recurs împotriva acestei decizii, recurs ce a fost admis de către Curtea de Apel București prin decizia definitivă din 5 iunie 2003.

Curtea a respins cererea de înapoiere pe motiv că, de la data începerii procedurii bazate pe Convenția de la Haga, o altă instanță română pronunțase divorțul părinților și încredințase copilul mamei, prin decizia definitivă din 18 septembrie 2002.

Ea a mai considerat și că, dată fiind vârsta copilului, și anume doi ani și patru luni, înapoierea sa ar fi contrară intereselor sale de vreme ce locuise efectiv în România, împreună cu mama sa, de la vârsta de 7 luni. În sfârșit, în baza mărturiei unui martor, instanța a considerat că este dovedit faptul că

tatăl consimțise inițial să rămână în România și să stabilească acolo domiciliul întregii familii.

Așadar, instanța a considerat că minora locuise în mod legal în România începând cu 12 septembrie 2001.

2. Procedura de divorț și de încredințare a minorei

13. La data de 10 octombrie 2001, soția primului reclamant a inițiat acțiunea de divorț, cerând încredințarea fiicei lor și pensie de întreținere, la Judecătoria Sectorului 6 din București.

14. Judecătoria a considerat că, în afară de primul termen de judecată, primul reclamant a fost legal citat la adresa sa din Israel prin intermediul Ministerului, conform prevederilor Codului de Procedură Civilă. Primul reclamant nu s-a prezentat la nici una dintre cele patru termene de judecată din cauza de divorț.

15. În hotărârea din 18 septembrie 2002, rectificată la 6 noiembrie 2002, judecătoria a pronunțat divorțul din vina primului reclamant, a încredințat mamei copilul și a dispus ca primul reclamant să plătească pensia lunară de întreținere de 824 dolari SUA pentru fiica sa.

16. La data de 11 decembrie 2002, judecătoria a trimis hotărârea la adresa primului reclamant.

17. Nefiind atacată, hotărârea a rămas definitivă.

18. Primul reclamant a informat Curtea că nu a primit nici una dintre citațiile care i-au fost trimise, și nici hotărârea din 18 septembrie 2002. Se pare că el nu a atacat deloc hotărârea.

II. DREPTUL INTERN ȘI INTERNAȚIONAL PERTINENT

1. Convenția de la Haga privind Aspectele Civile ale Răpirii Internaționale de Copii

Articolul 3

„Deplasarea sau neînapoierea unui copil se consideră ilicită:

- a) când are loc prin violarea unui drept privind încredințarea, atribuit unei persoane, unei instituții sau oricărui alt organism acționând fie separat, fie împreună, prin legea statului în care copilul își avea reședința obișnuită, imediat înaintea deplasării sau neînapoierii sale; și
- b) dacă la vremea deplasării sau neînapoierii acest drept era exercitat în mod efectiv, acționându-se separat sau împreună ori ar fi fost astfel exercitate, dacă asemenea împrejurări nu ar fi survenit.”

Articolul 7

„Autoritățile centrale urmează să coopereze între ele și să promoveze o colaborare între autoritățile competente în statele lor respective, pentru a asigura imediata înapoiere a copiilor și a realiza celelalte obiective ale prezentei convenții. În special, ele urmează fie direct, fie cu sprijinul oricărui intermediar, să ia toate măsurile potrivite:

- a) pentru localizarea unui copil deplasat sau reținut ilicit;

- b) pentru prevenirea de noi pericole pentru copil sau de pagube pentru părțile interesate, luând sau procedând astfel încât să fie luate măsuri provizorii;
- c) pentru a asigura înapoierea de bună voie a copilului sau a înlesni o soluție amiabilă;
- d) pentru schimb de informații, dacă se dovedește util, privitoare la situația socială a copilului;
- e) pentru a furniza informații generale privind dreptul statului lor în legătură cu aplicarea convenției;
- f) pentru a introduce sau a înlesni deschiderea unei proceduri judiciare sau administrative, menite să obțină înapoierea copilului și, dacă este cazul, să îngăduie organizarea sau exercitarea efectivă a dreptului de vizitare;
- g) pentru a acorda sau înlesni, dacă este cazul, obținerea de asistență judiciară și juridică, inclusiv participarea unui avocat;
- h) pentru a asigura, pe plan administrativ, dacă va fi necesar și oportun, înapoierea fără pericol a copilului;
- i) pentru a se ține reciproc la curent asupra aplicării convenției și, pe cât posibil, a înlătura eventualele obstacole ivite cu prilejul aplicării sale.”

Articolul 11

„Autoritățile judiciare sau administrative ale oricărui stat contractant urmează să procedeze de urgență în vederea înapoierii copilului.

Când autoritatea judiciară sau administrativă sesizată nu a statuat, într-un termen de 6 săptămâni din momentul sesizării sale, reclamantul sau autoritatea centrală a statului solicitat, din proprie inițiativă sau la cererea autorității centrale a statului solicitant, poate cere o declarație asupra motivelor acestei întârzieri. Dacă răspunsul este primit de către autoritatea centrală a statului solicitat, această autoritate urmează a o transmite autorității centrale a statului solicitant sau, dacă este cazul, reclamantului.”

Articolul 12

„Când un copil a fost deplasat sau reținut ilicit în înțelesul art. 3 și o perioadă de mai puțin de un an s-a scurs cu începere de la deplasare sau neînapoiere în momentul introducerii cererii înaintea autorității judiciare sau administrative a statului contractant unde se află copilul, autoritatea sesizată dispune înapoierea sa imediată.

Autoritatea judiciară sau administrativă, sesizată fiind chiar după expirarea perioadei de un an prevăzute la alineatul precedent, urmează, de asemenea, să dispună înapoierea copilului, afară dacă nu se stabilește că copilul s-a integrat în noul său mediu.

Când autoritatea judiciară sau administrativă a statului solicitat are motive de a crede că copilul a fost luat într-un alt stat, ea poate suspenda procedura sau să respingă cererea de înapoiere a copilului.”

Articolul 13

„Prin excepție de la dispozițiile articolului precedent, autoritatea judiciară sau administrativă a statului solicitat nu este ținută să dispună înapoierea copilului, dacă persoana, instituția sau organismul care se împotrivesc înapoierii sale stabilește:

- a) că persoana, instituția sau organismul care avea în îngrijire copilul nu exercita efectiv dreptul privind încredințarea la data deplasării sau neînapoierii, ori consimțise sau achiesase ulterior acestei deplasări sau neînapoieri; sau
- b) că există un risc grav ca înapoierea copilului să-l expună unui pericol fizic sau psihic sau ca în orice alt chip să-l situeze într-o situație intolerabilă.

Autoritatea judiciară sau administrativă poate, de asemenea, să refuze a dispune înapoierea copilului, dacă constată că acesta se împotrivesc la înapoierea sa și că a atins o vârstă sau o maturitate care face necesar să se țină seama de opinia sa. La aprecierea împrejurărilor vizate în acest articol, autoritățile judiciare sau administrative urmează să țină seama de

informațiile puse la dispoziție de autoritatea centrală sau orice altă autoritate competentă a statului în care se află reședința obișnuită a copilului privitor la situația sa socială.”

Articolul 16

„După ce vor fi fost informate despre deplasarea ilicită a unui copil sau despre neînapoierea sa în înțelesul art. 3, autoritățile judiciare sau administrative ale statului contractant unde copilul a fost deplasat sau reținut nu vor mai putea statua asupra fondului dreptului privind încredințarea până când nu se va stabili că nu se află întrunite condițiile prezentei convenții pentru înapoierea copilului sau până când o perioadă rezonabilă nu se va fi scurs fără ca o cerere pentru aplicarea convenției să se fi făcut.”

Articolul 17

„Singură împrejurarea că o hotărâre privitoare la încredințare a fost pronunțată sau este susceptibilă să fie recunoscută în statul solicitat nu poate justifica refuzul de a retrimite copilul potrivit prevederilor acestei convenții, dar autoritățile judiciare sau administrative ale statului solicitat pot lua în considerare motivele acestei hotărâri care ar intra în sfera de aplicare a convenției.”

Articolul 18

„Dispozițiile acestui capitol nu limitează puterea autorității judecătorești sau administrative de a dispune înapoierea copilului oricând.”

*2. Raportul explicativ la Convenția de la Haga din 1980 privind
Răpirea de Copii, elaborat de Elisa Pérez-Vera în 1980*

Paragraful 121 din Raportul Explicativ la Convenția de la Haga din 1980 face următorul comentariu asupra Articolului 16 din Convenția de la Haga:

„Acest articol, cu scopul de a promova realizarea obiectivelor Convenției în ceea ce privește înapoierea copilului, încearcă să prevină luarea unei decizii pe fond asupra drepturilor legate de încredințare în statul în care copilul este reținut.”

3. Codul de procedură civilă

Articolul 87 § 8

„În cazul în care prin tratate sau convenții internaționale sau prin acte normative speciale nu se prevede o altă procedură, cei care se află în străinătate având domiciliul sau reședința cunoscută, vor fi citați printr-o citație trimisă cu scrisoare recomandată. Articolul 114¹ (4) se aplică în mod corespunzător...”

În toate cazurile, dacă cei aflați în străinătate au mandatar cunoscut în țară, va fi citat și acesta...”

Articolul 114¹ § 4

“Persoanele care își au reședința în străinătate... sunt informate [prin citație] de obligația de a-și stabili o adresă în România pentru notificarea actelor procedurale. Dacă nu respectă această cerință, notificarea se efectuează cu scrisoare recomandată, dovada depunerii scrisorii la un oficiu de poștă fiind suficientă pentru a proba respectarea procedurii de citare.”

Articolul 614

„În fața instanțelor de fond, părțile [în procesele de divorț] se vor infățișa în persoană, afară numai dacă unul dintre soți ... are reședința în străinătate; în aceste cazuri, părțile se vor putea infățișa prin mandatar.”

ÎN DREPT**I. OBIECȚIA PRELIMINARĂ**

19. Guvernul a susținut că primul reclamant nu avea dreptul să depună cererea în numele celui de-al doilea reclamant, deoarece fiica sa nu îi fusese încredințată.

20. Primul reclamant a contestat acest argument și a reamintit că pierduse drepturile legate de încredințare asupra copilului în urma unui proces care nu a respectat Convenția de la Haga și că înainte de reținerea copilului, cei doi părinți exercitaseră împreună drepturile legate de încredințare. Nici unul dintre ei nu avusese drepturi părintești superioare asupra fiicei lor.

21. Curtea reamintește că, în principiu, o persoană care nu are dreptul, conform dreptului național, de a o reprezenta pe alta poate totuși, în anumite împrejurări, să îndeplinească acte în fața Curții în numele celeilalte persoane. Mai cu seamă, minorii se pot adresa Curții chiar și, sau mai ales,

dacă sunt reprezentați de către un părinte care se află în conflict cu autoritățile și critică deciziile și comportamentul acestora ca nerespectând drepturile garantate de Convenție. În asemenea cazuri, statutul de părinte natural este suficient pentru a-i da dreptul de a se adresa Curții și în numele copilului, pentru a apăra interesele acestuia (vezi *Scozzari și Giunta vs. Italia* [GC], nr. 39221/98 și 41963/98, § 138, CEDO 2000-VIII, *Iglesias Gil și A.U.I. vs. Spania* (dec.), nr. 56673/00, 5 martie 2002 și *Sylvester vs. Austria* (dec.), nr. 36812/97 și 40104/98 (joncțiune), 26 septembrie 2002).

22. Acest principiu se aplică în cauza de față, mai ales fiindcă primul reclamant a contestat modul în care instanțele române s-au pronunțat asupra drepturilor legate de încredințare, încălcând, în opinia sa, drepturile lui prevăzute la Articolul 8.

23. În concluzie, Curtea constată că primul reclamant are capacitatea de a acționa în numele fiicei sale.

II. PRESUPUSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 8 DIN CONVENȚIE

24. Reclamanții s-au plâns că dreptul lor la respectarea vieții de familie, prevăzut la Articolul 8 § 1 din Convenție, a fost încălcat de către instanțele care au soluționat atât procesul pe Convenția de la Haga cât și procesul de divorț. Mai cu seamă, ei au susținut că instanțele nu au respectat prevederile Articolelor 16 și 17 din Convenția de la Haga. Potrivit acestor Articole, nu se poate lua nici o decizie pe fond în ceea ce privește drepturile legate de

încredințare atâta timp cât procesul bazat pe Convenția de la Haga era în curs, și, în același timp, instanțele nu ar fi trebuit să respecte o decizie de încredințare atunci când au soluționat cererea de înapoiere a copilului. Mai mult, autoritățile nu au acționat cu celeritate în procesul bazat pe Convenția de la Haga.

În ceea ce privește procesul de încredințare și de divorț, primul reclamant a arătat că a fost privat de drepturile sale de tutelă și vizitare și de orice posibilitate de a participa la educarea fiicei sale. Absența oricăror documente juridice care să ateste divorțul îl pusese în imposibilitatea de a actualiza registrul de stare civilă, cu riscul de a fi acuzat de bigamie dacă ar fi încercat să se recăsătorească. El a considerat că instanțele au fixat în mod arbitrar suma pensiei de întreținere. Nu putea să achite acea sumă, și deci risca pedeapsa cu închisoarea pentru nerespectarea obligațiilor sale, dacă ar fi mers în România. Acest lucru l-a împiedicat să îi vadă pe fiica sa și pe părinții săi care locuiau încă în România.

În sfârșit, reclamantul s-a plâns, în numele fiicei sale, de o încălcare a drepturilor copilului prevăzute la Articolul 8 pe motiv că cele două procese din instanțele române au lipsit-o de dreptul de a-și vedea tatăl și părinții paterni și astfel de a stabili relații normale cu aceștia.

Articolul 8 are următorul text:

“1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirii faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora.”

25. Curtea consideră că aceste plângeri nu sunt în mod vădit nefondate în sensul Articolului 35 § 3 din Convenție. Mai mult, ea ia notă de faptul că ele nu sunt inadmisibile din nici un alt motiv. Ele trebuie așadar declarate admisibile.

26. Guvernul a considerat că intervenția în viața de familie a reclamanților provocată prin procesul bazat pe Convenția de la Haga a fost în conformitate cu legea, și anume cu Articolul 13 (b) din Convenția de la Haga, și a reamintit că, pe de o parte, dreptul la înapoierea copilului nu era absolut și că, pe de altă parte, instanțele naționale se bucurau de o libertate mai amplă de apreciere atunci când interpretau și aplicau dreptul intern. Ele s-au bazat pe jurisprudență, ca de exemplu cauzele *Winterwerp vs. Țările de Jos* (hotărârea din 24 octombrie 1979, Seria A nr. 33, p. 20, § 46), *Iglesias Gil și A.U.I. vs. Spania* (nr. 56673/00, § 61, CEDO 2003-V) și *De Diego Nafria vs. Spania* (nr. 46833/99, § 39, 14 martie 2002).

În sfârșit, în ceea ce privește procesul de divorț, Guvernul a susținut că, potrivit dreptului român, era în interesul minorei ca, în caz de divorț, ea să

fie încredințată unuia dintre părinți. Totuși, celălalt părinte, în speță primul reclamant, își păstra dreptul de a avea legături personale cu copilul și de a supraveghea educarea acestuia.

Guvernul a conchis că în speță nu s-a comis nici o încălcare a Articolului 8.

27. Reclamanții au contestat susținerea Guvernului. Mai ales au considerat că intervenția în viața lor de familie nu a fost conformă cu legea și nu era necesară într-o societate democratică. În opinia lor, autoritățile nu au acționat cu celeritate în vederea înapoierii minorei și suspendării procesului de divorț, încălcând astfel obligațiile pe care le aveau conform Articolului 7 din Convenția de la Haga.

28. Curtea ia notă, mai întâi, de faptul că este de la sine înțeles că relația dintre reclamanți intră în sfera vieții de familie în sensul Articolului 8 din Convenție.

29. Curtea reiterează faptul că dreptul părintelui și copilului de a se bucura unul de compania celuilalt constituie un element fundamental al vieții de familie, iar măsurile naționale care împiedică acest drept constituie amestec în dreptul garantat de Articolul 8 (vezi *Monory vs. România și Ungaria*, nr. 71099/01, § 70, 5 aprilie 2005).

30. Evenimentele aflate în discuție în speță, în măsura în care din ele decurge răspunderea statului pârât, constituie amestec în dreptul

reclamanților la respectarea vieții lor de familie, prin faptul că a restrâns dreptul lor de a se bucura de compania reciprocă.

31. Curtea trebuie să stabilească așadar dacă a existat o încălcare a dreptului reclamanților la respectarea vieții lor de familie.

1. Procesul de înapoiere a copilului bazat pe Convenția de la Haga

32. Curtea reiterează că, deși scopul esențial al Articolului 8 este de a apăra persoanele împotriva actelor arbitrare ale autorităților publice, mai există și obligații pozitive inerente în “respectarea” vieții de familie. Totuși, limitele dintre obligațiile pozitive și negative ale statului conform acestei prevederi nu se pretează unei delimitări precise. Principiile aplicabile sunt totuși similare. În ambele contexte trebuie avut în vedere echilibrul ce trebuie realizat între interesele persoanei și cele ale comunității, iar în ambele contexte statul are o anumită marjă de apreciere (vezi *Ignaccolo-Zenide vs. România*, nr. 31679/96, § 94, CEDO 2000-I, *Iglesias Gil și A.U.I.*, citată mai sus, § 48 și *Sylvester vs. Austria*, nr. 36812/97, 40104/98, § 51, 24 aprilie 2003).

33. Printre obligațiile pozitive impuse statelor prin Articolul 8 se numără și luarea de măsuri pentru a se asigura de reunirea părintelui cu copilul său (vezi *Ignaccolo-Zenide*, citată mai sus, § 94, și *Nuutinen vs. Finlanda*, nr. 32842/96, § 127, CEDO 2000-VIII). Curtea a interpretat deja aceste obligații pozitive în lumina Convenției de la Haga. Articolul 7 din aceasta din urmă conține o listă neexhaustivă de măsuri de luat de către state pentru

a asigura înapoierea rapidă a copilului, inclusiv instituirea acțiunii în justiție (vezi *Ignaccolo-Zenide*, citată mai sus, § 95). Aceeași interpretare poate fi folosită și în cauza de față în măsura în care, la momentul respectiv, România era parte la Convenția de la Haga (vezi *Monory*, citată mai sus, § 73).

34. Conform Articolului 7 din Convenția de la Haga, autoritățile au obligația de a lua toate măsurile necesare pentru prevenirea unor noi pericole pentru copil sau pagube pentru părțile interesate.

Totuși, în speță, deși aveau cunoștință despre procesul de divorț aflat pe rolul instanțelor române, autoritățile nu au acționat în vederea suspendării pronunțării unei hotărâri de divorț până la terminarea procesului bazat pe Convenția de la Haga, ceea ce este contrar Articolului 16 din Convenția de la Haga.

35. Este adevărat că primul reclamant nu a adus existența procesului bazat pe Convenția de la Haga la cunoștința judecătoriei care soluționa divorțul și încredințarea. Totuși, Curtea reamintește că el nu este obligat prin nici o lege să facă acest lucru. Mai mult, era rezonabil ca el să se aștepte că Ministerul va acționa, din cel puțin următoarele motive: în primul rând, se considera că Ministerul va lua toate măsurile, inclusiv extrajudiciare, în numele lui, pentru a asigura respectarea Convenției de la Haga, și în al doilea rând, el ceruse expres Ministerului să ia măsurile

necesare pentru suspendarea procesului de divorț (vezi alineatul 9 de mai sus).

Asupra acestei chestiuni, Curtea reamintește că Ministerul a acționat atât în calitate de Autoritate Centrală pentru Convenția de la Haga, precum și în calitate de autoritate răspunzătoare de procedura de citare internațională în cadrul procesului de divorț. Așadar, Ministerul știa despre ambele procese și într-o oarecare măsură a participat la ele. Ținând cont că Convenția de la Haga este un instrument internațional obligatoriu pentru state, în primul rând statele și nu persoanele particulare trebuie să își reglementeze comportamentul în așa fel încât să asigure respectarea acestei Convenții.

36. Prin omisiunea de a informa instanțele de divorț despre existența procesului bazat pe Convenția de la Haga, autoritățile, și mai ales Ministerul, au lipsit Convenția de la Haga de însuși scopul acesteia, adică acela de a preveni luarea unei decizii pe fond asupra dreptului legat de încredințare în statul unde este reținut copilul (vezi Articolul 16 din Convenția de la Haga și comentariul din Raportul Explicativ).

37. În acest context, Curtea își exprimă îngrijorarea asupra faptului că instanțele naționale care au soluționat procesul pe Convenția de la Haga și-au fondat hotărârea, printre alte argumente, pe faptul că se luase o decizie pe fond asupra încredințării, în vreme ce procesul pe Convenția de la Haga era încă în curs.

Acesta nu a fost singurul argument care a făcut instanța națională să refuze dispunerea înapoierii copilului. Celelalte argumente furnizate de instanțe, și anume interesul superior al copilului și dovada că reclamantul consimțise inițial să rămână în România, constituie o interpretare a faptelor și probelor administrate în cauză ce nu pare a fi arbitrară. Împreună cu Guvernul, Curtea reamintește că Curtea Europeană nu este în măsură să substituie propria sa apreciere a faptelor celei făcute de instanțele naționale și, de regulă, aceste instanțe sunt cele care trebuie să examineze probele existente (vezi, *mutatis mutandis*, *Edwards vs. Marea Britanie*, hotărârea din 16 decembrie 1992, Seria A nr. 247-B, pp. 34-35, § 34; și *García Ruiz vs. Spania* [GC], nr. 30544/96, § 28, CEDO 1999-I).

38. În chestiunile legate de reunirea copiilor cu părinții lor, oportunitatea unei măsuri trebuie judecată prin rapiditatea cu care este pusă în practică, asemenea cazuri necesitând o soluționare urgentă, deoarece trecerea timpului poate avea consecințe iremediabile asupra relațiilor dintre copii și părintele care nu locuiește cu aceștia (vezi *Ignaccolo-Zenide*, citată mai sus, § 102, și *Nuutinen*, citată mai sus, § 110). De altfel, Articolul 11 din Convenția de la Haga impune un termen-limită de șase săptămâni pentru decizia prevăzută, altminteri organul de decizie poate fi obligat să prezinte motivele întârzierii. În ciuda acestei urgențe recunoscute, în speță s-au scurs mai mult de optsprezece luni de la data când primul reclamant a depus

cererea de înapoiere a copilului și până la data deciziei definitive. Guvernul nu a oferit nici o explicație satisfăcătoare pentru această întârziere.

39. În consecință, instanțele care au luat decizia definitivă în cauza de față nu au satisfăcut cerința de urgență.

40. În baza concluziilor prezentate la alineatele 36 și 39 de mai sus, și indiferent de marja de apreciere a statelor pârâte în această privință, Curtea conchide că autoritățile române nu și-au îndeplinit obligațiile pozitive prevăzute de Articolul 8 al Convenției.

Așadar, s-a comis o încălcare a aceluiași Articol din acest motiv.

2. Procesul de divorț și de încredințare a minorei

41. Curtea ia notă de la început de faptul că există un conflict între părți referitor la respectarea procedurii de citare în cauza de față. În vreme ce primul reclamant susține că nici una dintre citații nu a ajuns la el, Guvernul afirmă că documentele au fost trimise în mod corect la adresa lui din Israel.

Totuși, Curtea a reținut deja că, deși Articolul 8 nu conține nici o cerință procedurală explicită, procesul decizional ce duce la luarea unor măsuri de amestec trebuie să fie echitabil și să permită respectarea adecvată a intereselor garantate prin Articolul 8:

“[C]eea ... ce trebuie stabilit este dacă, date fiind împrejurările deosebite ale cauzei și mai ales gravitatea deciziilor ce trebuie luate, părinții au fost implicați în procesul decizional, în ansamblul acestuia, într-o măsură suficientă pentru a le garanta interesele conform reglementărilor. Dacă nu au fost implicați, atunci s-a comis o

nerespectare a vieții lor de familie, iar amestecul produs de decizie nu va putea fi considerat „necesar” în sensul Articolului 8.” (vezi hotărârea... W. vs. Marea Britanie [din 8 iulie 1987, Seria A nr. 121-A], pag. 28 și 29, §§ 62 și 64, *McMichael vs. Marea Britanie*, hotărârea din 24 februarie 1995, Seria A nr. 307-B, pag. 55, § 87 și *Ignaccolo-Zenide*, citată mai sus, § 99).

Faptele din speță indică că, deși știa, într-o anumită măsură, de existența procesului de divorț și de încredințare a minorei, primul reclamant nu a participat deloc la acesta iar hotărârea din 18 septembrie 2002 nu i-a fost adusă la cunoștință. Mai mult, pare foarte improbabil, conform prevederilor Articolului 114¹ din Codul de Procedură Civilă, că ar fi putut obține o redeschidere a cauzei la instanțele naționale.

42. Totuși, Curtea nu consideră necesară soluționarea acestei chestiuni, deoarece a constatat deja o încălcare a Articolului 8 în ceea ce privește obligațiile pozitive ale statului pârât (vezi alineatul 40 de mai sus).

3. Alte aspecte ale plângerii bazate pe Articolul 8

43. Dat fiind că în speță s-a constatat deja o încălcare a Articolului 8 (alineatul 40 de mai sus), Curtea nu consideră necesar să examineze celelalte aspecte ale plângerii prezentate de către reclamanți, și anume: lipsa drepturilor de vizitare și a accesului fiicei la bunicii ei paterni, imposibilitatea primului reclamant de a se întoarce în România și de a-și rezolva starea civilă în Israel.

III. PRESUPUSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 6 § 1 DIN CONVENȚIE

44. Primul reclamant s-a plâns că dreptul său la un proces echitabil, garantat prin Articolul 6 § 1 din Convenție, a fost încălcat de către decizia judecătorească privind divorțul și încredințarea, deoarece el nu a fost legal citat să se prezinte la proces iar decizia adoptată nu i-a fost comunicată.

În numele fiicei sale, el s-a mai plâns și că cele două procese din instanțele române au privat-o de dreptul de a-și vedea tatăl și părinții paterni și astfel de a stabili relații normale cu aceștia.

45. Articolul 6 § 1 are următorul text, în măsura pertinentei:

„Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil..., de către o instanță ...care va hotărî asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil...”

46. Guvernul a contestat aceste argumente. El consideră că primul reclamant a fost citat legal cu mult timp înainte de termenul de judecată. Mai mult, el consideră că faptul că a primul reclamant a menționat procesul de divorț atunci când a depus cererea bazată pe Convenția de la Haga dovedește că știa de existența acestuia. În orice caz, absența citării nu ar fi împiedicat participarea activă a solicitantului la proces.

47. Curtea ia notă de faptul că această plângere este legată de cea examinată mai sus și trebuie așadar să fie declarată și ea admisibilă.

48. Mai departe, Curtea reiterează diferența dintre felul intereselor garantate prin Articolul 6 și cel al celor garantate prin Articolul 8 din

Convenție. În vreme ce Articolul 6 acordă o garanție procedurală, și anume „dreptul la o instanță” care să stabilească „drepturile și obligațiile civile”, Articolul 8 slujește scopul mai amplu al asigurării respectului cuvenit pentru, printre altele, viața de familie. Diferența dintre scopul urmărit de garanțiile acordate de Articolele 6 și 8 poate, în lumina împrejurărilor din speță, să justifice examinarea aceluiași fapte conform ambelor Articole (vezi de exemplu *McMichael*, citată mai sus, pag. 57, § 91 și *Sylvester*, citată mai sus, § 76).

49. Totuși, în cauza de față, Curtea consideră că nerespectarea vieții de familie a reclamantilor rezultată din neimplicarea primului reclamant în procesul de divorț și de încredințare se află în miezul plângerii formulate de aceștia. Așadar, date fiind constatările făcute mai sus conform Articolului 8 (vezi alineatul 40 de mai sus) și indiferent de anumite îndoieli referitoare la conformitatea Articolului 114¹ din Codul de Procedură Civilă cu cerința accesului la justiție prevăzută de Articolul 6 § 1, Curtea consideră că nu este necesar să examineze faptele și conform Articolului 6 (vezi *Sylvester*, citată mai sus, § 77).

IV. PRESUPUSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 1 DIN PROTOCOLUL NR. 1

50. Potrivit Articolului 1 din Protocolul Nr. 1 la Convenție, primul reclamant s-a plâns de procedura prin care s-a stabilit pensia de întreținere,

de suma pensiei respective și de faptul că fiica sa nu a primit-o. El a mai arătat și că cel de-al doilea reclamant nu mai poate primi beneficii în baza dreptului israelian.

51. Articolul 1 din Protocolul Nr. 1 are următorul text:

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.”

52. Guvernul a considerat că nu a avut loc nici un amestec în dreptul primului reclamant la respectarea bunurilor sale, în măsura în care dreptul român stabilește obligația părinților de a-și întreține copiii minori. În sfârșit, el a reamintit că cel de-al doilea reclamant, prin intermediul reprezentantului său legal, nu a solicitat exequatur pentru executarea în Israel a hotărârii din 18 septembrie 2002.

53. Curtea ia notă de faptul că această plângere este legată de cea examinată conform Articolului 8 și trebuie așadar să fie declarată și ea admisibilă.

54. Date fiind constatările Curții în baza Articolului 8 (vezi alineatul 40 de mai sus) și faptul că presupusa încălcare a Articolului 1 din Protocolul Nr. 1 este rezultatul direct al procesului care a dat naștere încălcării Articolului 8 din Convenție, Curtea consideră că nu este necesar să

examineze dacă în speță s-a comis și o încălcare a Articolului 1 (vezi, *mutatis mutandis*, *Sylvester*, citată mai sus, § 77; și *Glod vs. România*, nr. 41134/98, § 46, 16 septembrie 2003).

V. PRESUPUSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 5 AL PROTOCOLULUI NR. 7

55. În sfârșit, primul reclamant s-a plâns de faptul că aspectele care au dus la încălcarea drepturilor sale garantate de Articolul 8 au încălcat și cerința egalității dintre soți, prevăzută la Articolul 5 din Protocolul Nr. 7 la Convenție, care are următorul text:

„Soții se bucură de egalitate în drepturi și în responsabilități cu caracter civil, între ei și în relațiile cu copiii lor în ceea ce privește căsătoria, pe durata căsătoriei și cu prilejul desfacerii acesteia. Prezentul articol nu împiedică Statele să ia măsurile necesare în interesul copiilor.”

56. Curtea reamintește că a decis deja că Articolul 5 al Protocolului Nr. 7 impune în esență o obligație pozitivă statelor, și anume de a asigura un cadru juridic satisfăcător conform căruia soții să aibă drepturi și obligații egale în ceea ce privește relațiile cu copiii lor (vezi *Cernecki vs. Austria*, (dec.), nr. 31061/96, 11 iulie 2000).

57. În speță, primul reclamant nu pune la îndoială cadrul legislativ. El critică doar modul în care acesta a fost aplicat de către instanțele naționale. Curtea nu găsește nici un indiciu că legea respectivă ar încălca clauza

egalității prevăzută la Articolul 5 din Protocolul Nr. 7 (vezi și *Monory vs. România* (dec.), nr. 71099/01, 17 februarie 2004).

58. Prin urmare, această plângere este în mod vădit nefondată și trebuie respinsă în conformitate cu Articolul 35 §§ 3 și 4 din Convenție.

VI. APLICAREA ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

59. Articolul 41 din Convenție prevede următoarele:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciul

60. Primul reclamant a cerut plata sumei de 1,355,000 de Euro (EUR) cu titlu de despăgubiri pentru prejudiciu non-bănesc, împărțită după cum urmează: 200,000 de Euro pentru încălcarea stării sale civile, 500,000 de Euro pentru imposibilitatea de a-și exercita drepturile și obligațiile părintești, 195,000 de Euro pentru omisiunea instanțelor române de a-i acorda drepturi de vizitare, 180,000 de Euro pentru imposibilitatea sa de a păstra legături normale cu părinții săi, 80,000 de Euro cu titlu de despăgubiri pentru răpirea minorei și necesitatea reconstruirii relației dintre tată și fiică, 200,000 de Euro pentru suferință, durere, depresiune, pierderea bucuriei de a trăi și credinței în viața de familie.

În plus, el a cerut la acest punct, în numele fiicei sale, plata sumei de 1,364,382 Euro, mai precis: 300,000 de Euro ca despăgubiri pentru pierderea îngrijirii medicale israeliene, 9,382 Euro pentru alocația lunară pe care ar fi trebuit să o primească de la statul israelian, 500,000 de Euro pentru încălcarea dreptului de a se bucura de viața de familie, 195,000 de Euro pentru omisiunea instanțelor române de a stabili drepturi de vizitare pentru tatăl ei, 80,000 de Euro pentru imposibilitatea de a-și vedea părinții paterni, 180,000 de Euro pentru prejudiciul psihologic, 100,000 de Euro pentru suferință, durere, depresiune, pierderea bucuriei de a trăi și credinței în viața de familie.

61. Guvernul a considerat aceste sume ca fiind nejustificate și excesive. În opinia sa, nu există o legătură cauzală între presupusele încălcări și despăgubirile cerute. El consideră că simpla constatare a încălcării ar putea constitui în sine o reparație echitabilă pentru orice prejudiciu non-bănesc pe care l-ar fi suferit reclamantul.

62. Curtea nu vede nici un motiv pentru a se îndoii de faptul că reclamantul au suferit de pe urma imposibilității de a se bucura de compania reciprocă. Ea consideră că, în ceea ce privește pe primul reclamant, simpla constatare a încălcării nu ar putea fi suficientă ca reparație echitabilă. Având în vedere sumele acordate în cauzele comparabile (vezi *Ignaccolo-Zenide*, §117; *Sylvester*, § 84; *Iglesias Gil și A.U.I.*, § 67, și *Monory*, § 96, citate mai sus, *Sophia Gudrun Hansen vs. Turcia*, nr. 36141/97, § 115, 23 septembrie

2003, precum și *Maire vs. Portugalia*, nr. 48206/99, § 82, CEDO 2003-VII), și efectuând o evaluare pe bază echitabilă conform cerințelor Articolului 41, Curtea acordă primului reclamant suma de 20,000 de Euro la acest punct.

Pentru cel de-al doilea reclamant, Curtea consideră că simpla constatare a încălcării constituie reparație echitabilă pentru orice prejudiciu non-bănesc pe care este posibil să îl fi suferit în urma încălcării drepturilor sale garantate de Articolul 8 (vezi *Sylvester*, citată mai sus, § 80).

În sfârșit, Curtea consideră că restul cererilor de compensație formulate în baza Articolului 41 din Convenție nu sunt fondate.

B. Costurile și cheltuielile

63. Primul reclamant a mai cerut plata sumei de 141,500 de Euro pentru costurile și cheltuielile făcute la instanțele naționale și la Curte, și anume 61,500 de Euro pentru doctori, psihologi, grupuri de sprijin, 60,000 de Euro pentru onorariile avocaților și 20,000 de Euro pentru biletele de avion, apelurile telefonice și telecomunicații. În numele fiicei sale, el a cerut Curții să acorde o sumă rezonabilă pentru onorariile avocaților, lăsând la aprecierea Curții stabilirea sumei exacte.

64. Guvernul a reamintit că reclamantii nu au justificat cheltuielile.

65. Conform jurisprudenței Curții, un reclamant are dreptul la decontarea costurilor și cheltuielilor numai în măsura în care se arată că ele

au fost făcute și au fost necesare și rezonabile ca sumă. Reclamanții au cerut sumele de mai sus fără a prezenta documente doveditoare, cu excepția unei scrisori datate 2 august 2005, în care reprezentantul îi cerea primului reclamant suma de 47,000 de Euro și 6,750 franci elvețieni în legătură cu cererea depusă la Curte. Totuși, la Curte nu s-a depus nici o chitanță referitoare la aceste sume și nici la vreo altă sumă plătită de sau care este cerută de la primul reclamant. Așadar, nu se poate acorda întreaga sumă cerută. Totuși, Curtea acceptă faptul că primul reclamant trebuie să fi suportat niște costuri și cheltuieli judiciare. În mod corespunzător, date fiind informațiile aflate în posesia Curții, criteriile de mai sus și sumele acordate de Curte în cauzele similare, ea consideră că este rezonabilă acordarea sumei de 1,500 de Euro în această privință primului reclamant.

C. Dobânda în caz de neplată

66. Curtea consideră că este adecvat ca dobânda pentru neplată să se bazeze pe rata marginală de împrumut a Băncii Centrale Europene, la care ar trebui să se adauge trei procente.

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE

1. *Declară* admisibile plângerile privind dreptul la respectarea vieții de familie, accesul la justiție și respectarea bunurilor și declară inadmisibil restul cererii;
2. *Reține* că s-a comis o încălcare a Articolului 8 din Convenție;
3. *Reține* că nu este necesară examinarea plângerilor bazate pe Articolul 6 § 1 din Convenție și pe Articolul 1 din Protocolul nr. 1;
4. *Reține*
 - (a) că statul pârât trebuie să plătească primului reclamant, în termen de trei luni de la data rămânerii definitive a hotărârii potrivit Articolului 44 § 2 din Convenție, suma de 20,000 EUR (douăzeci de mii de euro) cu titlu de despăgubiri pentru prejudiciu non-bănesc și 1,500 EUR (una mie cinci sute de euro) cu titlu de costuri și cheltuieli, plus orice impozite aferente;
 - (b) că de la expirarea termenului de trei luni menționat mai sus și până la plata sumei datorate, se datorează dobândă simplă la sumele de mai sus la o rată egală cu rata marginală de împrumut a Băncii Centrale Europene pe perioada neplății, plus trei procente;

5. *Respinge* restul cererilor de reparație echitabilă formulate de reclamanți.

Întocmită în limba engleză, și notificată în scris la data de 27 iulie 2006, conform Regulii 77 §§ 2 și 3 din Regulile Curții.

Roderick LIDDELL

Grefier secție

Boštjan M. ZUPANČIČ

Președinte